

12.5.2017

ADVIES

van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid

aan de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

over penitentiaire systemen en de omstandigheden in de gevangenis
(2015/2062(INI))

Rapporteur voor advies: Barbara Matera

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid verzoekt de ten principale bevoegde Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- A. overwegende dat gemiddeld 4,5 % van de gevangenen in de 28 lidstaten vrouwen zijn en dat het stijgende aantal vrouwelijke gevangenen deels te wijten is aan verslechterende economische omstandigheden voor vrouwen; overwegende dat de afzondering van vrouwelijke gevangenen een fundamenteel beginsel voor de bescherming van minderjarigen is; overwegende dat er in elke gevangenis een vleugel voor kwetsbare gevangenen moet zijn;
 - B. overwegende dat vrouwelijke gevangenen zeer vaak moeders zijn en alleen instaan voor jonge kinderen; overwegende dat deze vrouwen door de onevenwichtige territoriale spreiding van de gevangnissen waarin ze kunnen terechtkomen, vaker te lijden hebben onder de verbreking van de gezinsband;
 - C. overwegende dat de toegang van vrouwen tot gemeenschappelijke faciliteiten zoals sanitaire voorzieningen, socioculturele zones, sportterreinen of bibliotheken, wordt beperkt doordat de activiteiten niet gemengd zijn en vrouwenafdelingen zich in gevangnissen met gevangenen van beide geslachten bevinden; overwegende dat vrouwelijke gevangenen niet allemaal een baan kunnen krijgen binnen de centrale diensten omdat hen de toegang tot bepaalde gemeenschappelijke faciliteiten wordt ontzegd; overwegende dat deze toegang die aan vrouwelijke gevangenen moet worden gegeven, deze vrouwen helpt hun sociale leven opnieuw op te bouwen en het leven in gevangenschap minder vervreemdend maakt, een noodzakelijke voorwaarde voor elke terugkeer in de maatschappij;
 - D. overwegende dat er volgens de Europese gevangenisregel 19.7 speciale voorzieningen moeten worden getroffen voor de sanitaire behoeften van vrouwen en er volgens de standaardminimumregel 23(1) van de VN voor de behandeling van gevangenen in instellingen voor vrouwen speciale ruimtes moeten zijn voor alle nodige pre- en postnatale zorg en behandeling; overwegende dat die regels zelden worden nageleefd in de lidstaten en dat, zoals het European Prison Observatory opmerkt, de sanitaire behoeften van vrouwen in de praktijk vaak worden vergeten of niet worden gerespecteerd;
 - E. overwegende dat de normen van het Europees Comité inzake de voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen verplichten personeel van beide geslachten in dienst te nemen, dat personen van wie de vrijheid is ontnomen alleen door personeelsleden van hetzelfde geslacht mogen worden gefouilleerd en dat elke fouillering waarbij een gevangene zich moet uitkleden, uit het zicht van bewakers van het andere geslacht moet gebeuren; overwegende dat volgens de standaardminimumregels van de VN voor de behandeling van gevangenen geen enkel mannelijk personeelslid het voor vrouwen bestemde deel van de instelling mag betreden tenzij hij wordt vergezeld door een vrouwelijk personeelslid, en dat alleen vrouwelijk personeel vrouwelijke gevangenen mag begeleiden en bewaken; overwegende dat deze praktijken niet altijd worden geëerbiedigd in de lidstaten;
1. vraagt de lidstaten informatie over alle aspecten van gevangenschap te verzamelen, alle

gegevens uit te splitsen naar geslacht en de statistieken ter beschikking te stellen om te begrijpen welke misdaden vrouwen het vaakst plegen en om voor kleinere misdaden ook alternatieve vormen van detentie te overwegen; verzoekt de lidstaten in dit verband alle nodige maatregelen te nemen om de overbevolking in de gevangenissen te bestrijden, die in geen geval een excuus mag zijn om het beginsel van de gendergelijkheid niet toe te passen;

2. verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat gevangenissen voorzien in alle sanitaire en gezondheidsbehoeften van vrouwen, waaronder gynaecologische, pre- en postnatale zorg, menstruatiesproducten, seksuele en reproductieve gezondheidszorg en passende maatregelen nemen om het buitensporig hoog drugsgebruik bij vrouwelijke gevangenen aan te pakken;
3. wijst erop dat vrouwelijke gevangenen proportioneel vaker aan psychische aandoeningen lijden en dat vrouwen vatbaar zijn voor zelfverminking, zelfdoding, problemen met drugs- en alcoholmisbruik hebben en seksuele uitbuiting ondergaan; vraagt de lidstaten de omstandigheden voor vrouwen in de gevangenis te verbeteren door rekening te houden met hun specifieke behoeften, onder meer door psychosociale ondersteuning en de preventie, monitoring en passende en toereikende behandeling van fysieke en psychische gezondheidsproblemen; verzoekt de lidstaten daarom te investeren in gekwalificeerd ondersteunend personeel zodat voornoemde problemen worden aangepakt en tastbare verbeteringen kunnen worden vastgesteld en ervoor te zorgen dat gevangenen, waar mogelijk, volgens leeftijd worden ingedeeld en een afzonderlijke vleugel wordt ingericht voor de meest kwetsbare gevangenen;
4. vraagt de lidstaten bijzondere aandacht te besteden aan de bescherming van de gezondheid, waardigheid en intimiteit van vrouwen in de gevangenis ten aanzien van hun specifieke behoeften op het gebied van medische verzorging en hygiëne, die niet mogen worden verwaarloosd of op ongepaste wijze worden aangepakt omdat er weinig vrouwen in die gevangenissen aanwezig zijn; herinnert de lidstaten eraan dat opnieuw een gevoel van eigenwaarde krijgen een essentieel onderdeel van menselijke waardigheid vormt;
5. is van mening dat speciale aandacht moet worden besteed aan de behoeften van vrouwen in de gevangenis, niet alleen tijdens de zwangerschap, maar ook na de bevalling, door in geschikte ruimte voor borst- of flessenvoeding en voor gekwalificeerde en gespecialiseerde verzorging te voorzien; is van mening dat over alternatieve modellen moet worden nagedacht, waarbij rekening wordt gehouden met het welzijn van kinderen in de gevangenis; is van mening dat de automatische scheiding van moeder en kind ernstige emotionele problemen teweegbrengt bij het kind en voor de moeder een bijkomende straf betekent; vraagt de lidstaten maatregelen te nemen opdat moeders zo lang mogelijk met hun kind kunnen samenblijven; verzoekt de lidstaten maatregelen te nemen om moeders in gevangenissen te ondersteunen door praktische en financiële ondersteuning te bieden aan kinderen die op bezoek komen en hun verzorgers, door de bezoektijden voor kinderen uit te breiden en de telefoontijd van moeders te verlengen; verzoekt de lidstaten te voorzien in diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheidszorg voor vrouwelijke gevangenen;
6. vraagt de lidstaten geweld en vernederende praktijken tegen vrouwelijke gevangenen, die een schending van de grondrechten vormen, niet meer te tolereren; vraagt de lidstaten

proactief en preventief stappen te ondernemen voor de bestrijding van alle vormen van geweld en vernederende praktijken tegen vrouwen en LGBTQI-personen in gevangenissen door personeelsleden of andere gevangenen; verzoekt de lidstaten eveneens alle noodzakelijke maatregelen te treffen om via gekwalificeerd personeel psychologische steun te bieden aan alle vrouwelijke gevangenen die het slachtoffer zijn van verschillende vormen van geweld;

7. wijst op de moeilijke leefomstandigheden voor transseksuelen in gevangenissen; spoort de lidstaten ertoe aan mensen in een geslachtsveranderingsproces toegang te bieden tot hormoonbehandelingen en psychologische bijstand en hen in gevangenissen te plaatsen die met hun seksuele identiteit overeenstemmen;
8. wijst op de enorme kwetsbaarheid van de LGBTQI-personen onder de gevangenen, die het grootste risico lopen te worden gediscrimineerd, misbruikt te worden en het slachtoffer te worden van seksueel geweld; verzoekt de lidstaten te voorzien in individuele cellen om de veiligheid, waardigheid en intimiteit van transseksuele en interseksuele gevangenen te waarborgen;
9. spoort lidstaten waar prostituees wegens tippelen tot gevangenisstraffen worden veroordeeld, ertoe aan hun wetgeving te herzien in overeenstemming met het Zweedse model en deze vrouwen strategieën voor te stellen om uit de prostitutie te stappen;
10. veroordeelt in dit opzicht de systematische praktijk om beha's af te nemen van vrouwen in hechtenis, een handeling die niet in verhouding staat tot de mogelijke risico's;
11. verzoekt de Commissie prioriteit te geven aan de opstelling van een actieplan voor de tenuitvoerlegging en beoordeling van de EU-strategie ter bestrijding van radicalisering en rekrutering van terroristen met een specifieke genderbenadering en hierin aanbevelingen te formuleren om de radicalisering van vrouwen in de gevangenis te voorkomen op basis van een uitwisseling van beste praktijken; verzoekt de lidstaten hun strategieën op elkaar af te stemmen en alle informatie en ervaringen waarover zij beschikken, te delen om alle noodzakelijke maatregelen te treffen om de mogelijke radicalisering van vrouwen in de gevangenis te voorkomen; wijst erop dat terreurgroeperingen vrouwen in de gevangenis op veel verschillende manieren voor zich kunnen winnen, onder meer via een huwelijk en door hen ertoe aan te zetten anderen te rekruteren of gewelddaden te plegen; herinnert eraan dat gevangenen, gedurende de detentieperiode maar ook daarna, moeten kunnen rekenen op sociale bijstand om hen voor te bereiden op de terugkeer in de maatschappij, en vooral bij het zoeken naar een woning en werk, zodat sociale uitsluiting of recidive wordt voorkomen;
12. acht het van het grootste belang dat vrouwen en LGBTQI-personen in de gevangenis toereikende toegang hebben tot diensten voor lichaamsverzorging en persoonlijke hygiëne; beklemtoont dat lichaamsverzorging en persoonlijke hygiëne onvervreembare rechten zijn die moeten worden beschouwd als onlosmakelijk verbonden met het geestelijk welzijn;
13. erkent dat het opleidingsniveau van vrouwelijke gevangenen gemiddeld vrij laag ligt; verzoekt de lidstaten derhalve extra aandacht te besteden aan opleidingsprogramma's, beroepsopleidingen en maatregelen voor sociale herintegratie om de terugkeer van vrouwen in de maatschappij te vergemakkelijken;

14. dringt er bij de lidstaten op aan te waarborgen dat de internationale en Europese gendernormen voor gevangenispersoneel worden nageleefd om vrouwelijke gevangenen tegen geweld door mannelijke personeelsleden te beschermen;
15. vindt het van essentieel belang dat passende stappen worden ondernomen voor de volledige en rechtvaardige terugkeer in de maatschappij van vrouwelijke gevangenen, onder andere door een eind te maken aan praktijken die vrouwen in de richting van minder betaalde banen dan mannen sturen, bijvoorbeeld in de textiel- en schoonmaaksector, en door genderspecifieke herintegratieprogramma's ten uitvoer te leggen.
16. verzoekt de lidstaten te voorzien in passende opleiding voor medisch en gevangenispersoneel dat met vrouwelijke gevangenen in contact komt, aangezien vrouwen vaak het slachtoffer zijn van genderspecifiek misbruik, geweld of uitbuiting door andere gevangenen of door gevangenispersoneel.

**INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING
IN DE MEDEADVISERENDE COMMISSIE**

Datum goedkeuring	11.5.2017
Uitslag eindstemming	+: 22 -: 2 0: 4
Bij de eindstemming aanwezige leden	Daniela Aiuto, Maria Arena, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Iratxe García Pérez, Arne Gericke, Anna Hedh, Mary Honeyball, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Florent Marcellesi, Angelika Mlinar, Margot Parker, Marijana Petir, Pina Picierno, Jadwiga Wiśniewska, Jana Žitňanská
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Izaskun Bilbao Barandica, Edouard Martin, Clare Moody, Jordi Solé, Mylène Troszczynski, Monika Vana, Julie Ward
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 200, lid 2)	Eduard Kukan, Claudia Schmidt, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Axel Voss

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE MEDEADVISERENDE COMMISSIE

22	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea, Izaskun Bilbao Barandica, Angelika Mlinar
EFDD	Daniela Aiuto
GUE/NGL	Malin Björk
PPE	Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Eduard Kukan, Claudia Schmidt, Axel Voss
S&D	Maria Arena, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Mary Honeyball, Edouard Martin, Clare Moody, Pina Picierno, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Julie Ward
VERTS/ALE	Florent Marcellesi, Jordi Solé, Monika Vana

2	-
EFDD	Margot Parker
ENF	Mylène Troszczynski

4	0
ECR	Arne Gericke, Jadwiga Wiśniewska, Jana Žitňanská
PPE	Marijana Petir

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding